

Hallintovaliokunnalle

Eduskunnan hallintovaliokunnan lausuntopyyntö 7.4.2025 asiaan HE 18/2025 vp

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt keskusrikospoliisilta lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyin maahantulon torjumiseksi annetun lain 7 §:n muuttamisesta.

1. Lausuttavana oleva asia

Esityksessä ehdotetaan, että väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyin maahantulon torjumiseksi annetun lain voimassaoloa jatketaan 31.12.2026 asti. Lain sisältöön ei ehdoteta muutoksia.

Keskusrikospoliisi on antanut sisäministeriölle asiantuntijalausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseen.

Keskusrikospoliisi lausuu Poliisihallituksen kanssa sovitusti asiassa seuraavaa.

2. Esityksen tavoitteet

Keskusrikospoliisi jakaa esityksen nykytilan kuvauksen – Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut perustavanlaatuisesti ja pitkäaikaisesti. Keskusrikospoliisi toteaa, että ulkoisen valtion vaikuttamisella voi olla pitkäaikaisia ja vakavia seurauksia Suomen viranomaisten tehtävien hoitamiseen sekä Suomen kansalliseen, mukaan lukien sisäiseen turvallisuuteen. Keskusrikospoliisi kannattaa hallituksen esitystä ja sen tavoitetta torjua tehokkaasti maahantulon välineellistämisen muodossa Suomeen kohdistuvaa painostamista, rajaturvallisuuden vahvistamista sekä maahantulon välineellistämisen vakavimpiin tilanteisiin varautumista.

3. Turvallisuusympäristön muutos

Venäjän hyökättyä Ukrainaan keskusrikospoliisi on osallistunut tilannekuvan muodostamiseen kansainvälisen turvallisuuspoliittisen tilanteen vaikutuksista Suomen poliisin toimintaympäristöön ja sisäiseen turvallisuuteen. Myös itärajan välineellistetyin maahantulon alkamisesta saakka keskusrikospoliisi on ollut tiiviisti luomassa tilannekuvaa ilmiöstä ja sen heijastevaikutuksista Suomen sisäiseen turvallisuuteen, ja osallistunut vaikutusten torjuntaan viranomaisyhteistyössä.

4. Poliisin tehtävät

Poliisin tehtävä on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, kansallisen turvallisuuden suojaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Keskusrikospoliisin erityiseksi tehtäväksi on säädetty muun muassa torjua kansainvälistä, järjestäytyntä, ammattimaista, taloudellista ja muuta vakavaa rikollisuutta. Välineellistetyn maahantulon tilanteessa poliisin tehtävissä korostuu sisäinen turvallisuus, mukaan lukien yleinen järjestys ja turvallisuus.

Välineellistetyn maahantulon tilanne voi sitouttaa merkittävästi poliisin, mukaan lukien keskusrikospoliisin, resursseja. Keskusrikospoliisi toteaa, että resursseja joudutaan tällöin irrottamaan muusta toiminnasta, joka vaikuttaa väistämättä näiden tehtävien hoitamiseen. Poliisin osalta resursseja sitoutuu välineellistetyn maahantulon tilanteessa tehtäviin, joita ovat muun muassa kansainvälisen suojelun hakemusten rekisteröinti, ulkomaalaisvalvonta sekä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen. Keskusrikospoliisin osalta resursseja sitoutuu tehtäviin, joita ovat eritoten päätöksenteon pohjalle tuotettavan tiedon muodostaminen, järjestäytyneen rikollisuuden torjunta, rikosilmiöiden havainnointi ja sisäistä turvallisuutta mahdollisesti uhkaavien henkilöiden tunnistaminen.

5. Välineellistetyn maahantulon vaikutus kansalliseen, mukaan lukien sisäiseen turvallisuuteen

Vieraan valtion Suomeen kohdistama vaikuttaminen voi luoda toimintamahdollisuuksia Suomessa toimivalle ja Suomeen vaikuttavalle rikollisuudelle. Keskusrikospoliisi toteaa, että puuttumalla vieraan valtion vaikuttamisen mahdollisuuksiin voidaan torjua myös sen ympärille mahdollisesti kehittyvää rikollista toimintaa, mukaan lukien kansainvälistä järjestäytyntä rikollisuutta. Kolmannen maan kansalaisia välineellistävän hybridivaikuttamisilmiön vaikutuksia järjestäytyneen rikollisuuden toimintaan on havainnoitu esimerkiksi Valko-Venäjän toiminnan yhteydessä, jossa rikollista toimintaa on muodostunut eritoten Schengen-alueelle tapahtuvan laittoman maahantulon järjestämiseen sekä Schengen-alueen sisäisen sekundaarisen salakuljetuksen järjestämiseen. Keskusrikospoliisi arvioi, että välineellistetyn maahantulon tilanne voisi muodostaa edellä mainitun kaltaista merkittävää rikollista toimintaa myös Suomen itärajalle rajan yli henkilöiden järjestämiseen sekä edelleen muualle Schengen-alueelle kuljettamiseen. Välineellistetyn maahantulon tilanteen pitkittyessä rikollisen toiminnan muodot saattavat vahvistua edelleen merkittävästi.

Esityksessä todetusti maahantulon välineellistäminen voi vaikuttaa muun muassa suomalaisen yhteiskunnan koheesioon sekä yhteiskuntajärjestykseen, mukaan lukien yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen. Keskusrikospoliisi toteaa, että välineellistetty maahantulo voi mahdollistaa tilanteen hyödyntämisen tavalla, joka saattaa uhata kansallista, mukaan lukien sisäistä turvallisuutta. Keskusrikospoliisi on tunnistanut itärajalla vuonna 2023 käynnistyneen ilmiön yhteydessä sisäistä turvallisuutta mahdollisesti vaarantavia

henkilöitä. Maahantulon pitäminen viranomaisten kontrollissa on keskeistä muun muassa mahdollisten sisäistä turvallisuutta uhkaavien henkilöiden maahan saapumisen torjumiseksi sekä sellaisten tunnistamiseksi.

Maahantulon välineellistäminen voi kokonaisuutena vaikuttaa niin Suomen kansalliseen, mukaan lukien sisäiseen turvallisuuteen, suomalaisten koettuun turvallisuuden tunteeseen kuin myös suomalaisten viranomaisten toimintakykyyn ja luottamukseen. Kun on perusteltu epäily vieraan valtion Suomeen kohdistamasta vaikuttamisesta, joka aiheuttaa vakavan vaaran Suomen kansalliselle, mukaan lukien sisäiselle turvallisuudelle, keskusrikospoliisi pitää esityksen mukaisesti keskeisenä, että viranomaisille on tällöin keinoja vaikuttaa ennakoidusta välineellistetyn maahantulon tilanteeseen, ja että tilanteen muodostuessa viranomaisilla on tehokkaat keinot tilanteen sekä siitä aiheutuvien heijastevai-
kutusten hallintaan.

Keskusrikospoliisin päällikkö

Poliisineuvos

Robin Lardot

Tutkija

Juho Partanen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 22.04.2025 klo 12:45. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu Hallintovaliokunta

Tiedoksi Poliisihallitus

Keskusrikospoliisi
poliisi.fi